IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

AS Ida-Tallinna Keskhaigla
Ravi 18, 10138 Tallinn
Rg-kood 10822068
Tel 666 1900
E-post info@itk.ee
www.itk.ee

Labajala operatsioonid

Käesoleva infolehe eesmärk on tutvustada patsiendile labajala operatsioone ning anda kasulikke soovitusi operatsioonieelseks ja -järgseks perioodiks.

Labajala operatsioon teostatakse juhul, kui patsiendi varbaliigeste muutused põhjustavad talle raskusi igapäevaeluga toimetulekul (valu, liikumisprobleemid, ei saa kanda jalatseid). Operatsiooni eesmärgiks on leevendada valu ja korrigeerida deformatsiooni, niivõrd kui see on võimalik.

Enne haiglasse tulekut

Et saavutaksime optimaalse tulemuse, on patsiendil vaja ennast operatsiooniks korralikult ette valmistada.

- **Põletike ravi**

Oluline on jälgida, et operatsiooni toimumise ajal ei esineks nahavigastusi (lõhed varvaste vahel ja kandadel, haudumus, mädavistrikud, haavandid) ega küünte seenhaigust. Igasugused väljaravimata põletikud suurendavad operatsiooni tüsistuste riski.

- **Kaasuvate haiguste ravi** ei pea üldjuhul operatsioonile tulles katkestama. Operatsiooni toimumise ajaks peavad kõik kroonilised haigused olema kompensatsioonistaadiumis
- **Igapäevased ravimid**

Operatsioonipäeva hommikul tuleb vajadusel sisse võtta tarvitatavad ravimid koos ühe lonksu veega.

- **Abivahendid**

Enne operatsioonile tulekut palume Teil osta ortopeediakabinetist endale spetsiaalne saabas, mis suunab koormuse varvastelt kannale ja võimaldab Teil pärast operatsiooni ilma karkudeta käia. Kui Teil opereeritakse suurt varvast, tuleb lisaks saapale osta ka suure varba tugirihm, mis võimaldab hoida varvast taastusperioodi ajal paranemiseks vajalikus asendis. Spetsiaalse saapa ja suure varba tugirihma jalgapanemist õpetab Teile eelnevalt ortopeediakabineti õde.

- **Uuringud ja analüüsid**

Teie tervisliku seisundi täpsustamiseks tellib ortopeed röntgeniülesvõtted opereeritavast jalast. Operatsioonile eelneval nädalal palume Teil anda vereanalüüsid ja teha elektrokardiogramm kas perearsti juures või Ida-Tallinna Keskhaiglas.

- **Anesteesia küsitlusleht ja operatsiooniga nõusoleku vorm**

Enne haiglasse tulekut palume Teil täita anesteesia küsitluslehe, mis sisaldab teavet operatsiooni valutustamise võimalustest. Blanketi annab Teile ortopeediakabineti õde. Teile esitatakse küsimusi Teie tervisliku seisundi kohta peate neile vastama täpselt, sest nii saab narkoosiarst valida Teile sobivaima valutustamise meetodi.Operatsioonipäeva eelsel õhtul ja operatsioonipäeva hommikul palume Teil pesta ennast duši all. Tähtis on jalgade puhtus.

Võlaõigusseadusest tulenevalt tuleb Teil kirjalikult kinnitada, et olete operatsiooniga nõus. Selleks on vaja allkirjastada operatsiooniga nõusoleku vorm, mille annab Teile osakonna õde.

Palun võtke haiglasse kaasa:

- spetsiaalne saabas
- ravimid, mida Te igapäevaselt kasutate
- informatsioon kaasuvate haiguste kohta (haigla väljavõtted, uuringute vastused)
- hügieenitarbed, riided haiglasoleku ajaks, sisejalanõud

Operatsioonile saabumise päeva hommikul

- Operatsioonipäeva eelsel õhtul ja operatsioonipäeva hommikul palume Teil pesta ennast duši all. Tähtis on jalgade puhtus.
- Operatsioonipäeva hommikul ei tohi süüa ega juua.
- lgahommikused ravimid tuleb võtta sisse väikese lonksu veega, kui arst pole öelnud teisiti.
- Enne operatsiooni annab osakonna õde Teile ravimid (valuvaigistid skeemi järgi).
- Osakonna õde tutvustab Teile osakonda ja palatit. Vajadusel saate anda oma väärtasjad osakonna seifi hoiule.
- Operatsioonile minekuks riietatakse Teid operatsioonisärki. Kui Teil on hambaproteesid, tuleb need vahetult enne operatsiooni eemaldada ja asetada Teie nimega märgistatud topsi.

Valutustamine

Labajala operatsioonil kasutatakse valutustamiseks enamasti spinaalanesteesiat (nn seljasüsti). Selle tulemusena kaob alakeha valutundlikkus ja võime jalgu liigutada, kuid Teie olete samal ajal ärkvel. Teie soovi korral on lisaks võimalik manustada rahusteid, mis vähendavad operatsiooniaegset närvipinget. Erandjuhtudel võib osutuda vajalikuks sooritada operatsioon üldnarkoosis.

Pärast operatsiooni haiglas

- **Ärkamistuba**.

Parast operatsiooni viiakse Teid ärkamistuppa, kus Teie seisundit vahetult jälgitakse. Üldjuhul viibite seal 2-3 tundi, mille jooksul möödub spinaalanesteesia mõju. Jälgimine ja ravi jätkub osakonnas.

- **Röntgeniülesvõte**.

Sõltuvalt Teie üldseisundist tehakse röntgeniülesvõte labajalast pärast operatsiooni või järgmise päeva hommikul.

- **Osakonnas**.

Turse, valu ja verejooksu vähendamiseks asetatakse haava piirkonda jääkotid. lga patsiendi voodi juures on kutsenupp, mis võimaldab vajadusel kutsuda õde või hooldajat. Valutundlikkus on individuaalne ning mõne päeva jooksul pärast operatsiooni peab mõõduka valuga siiski arvestama.

Operatsiooni järel tohite liikuda ainult saabast kasutades WC-sse ja tagasi. Süüa ja juua võib vastavalt enesetundele kohe pärast operatsiooni.

- **Operatsioonijärgne päev**

Hommikul vaadatakse koos raviarstiga Teie haav üle ja seotakse see uuesti. Taastusravi spetsialist õpetab Teile labajala harjutusi.

Pärast operatsiooni kodus

- Järgneval kolmel päeval soovitame Teile enamjaolt voodirežiimi. Opereeritud jalga tuleb hoida südame tasapinnast kõrgemal (nt kahel padjal), külmakotid peal.
- Erilist tähelepanu peab pöörama varvaste sidumise tugevusele.
- Spetsiaalse saapaga tuleb käia kuni kuus nädalat.
- Voolava vee alla võib jalga panna alates seitsmendast operatsioonijärgsest päevast. Haiget jalga tohib põrandale toetada ainult kannaga, varbaid maast lahti hoides.
- Vastavalt vajadusele tuleb käia haava sidumas perearsti juures või ortopeediakabinetis, õe vastuvõtul. Haavaõmblused eemaldatakse 14 päeva pärast operatsiooni. Olenevalt operatsiooni tüübist ja arsti korraldusest tuleb pärast õmbluste eemaldamist panna kodus suurele varbale tugirihm. Seda tuleb kanda nii päeval kui ka öösel kolme kuu vältel ning eemaldada ainult pesemiseks ja ravivõimlemiseks.
- lga päev tuleb teha taastusharjutusi vähemalt 20 minutit kolm korda päevas.
- Kui Teie jala sisse paigaldati operatsiooni käigus vardad, siis eemaldatakse need ITK ortopeediakabinetis umbes 28 päeva pärast. Kolm päeva hiljem võite alustada meresoolavannis ravivõimlemist, minna sauna ja panna opereeritud jalga seisvasse vette.
- Umbes 6-8 nädala pärast tehakse ITK polikliinikus uus röntgenipilt. Siis eemaldatakse spetsiaalne saabas, arst hindab jalalaba liikuvust ja lõpetatakse varvaste teipimine (juhul kui olete seda teinud).
- Poole aasta pärast tuleb Teil uuesti ortopeedi vastuvõtule tulla. Siis hindab ortopeed Teie jalalaba liikuvust ja operatsiooni tulemuslikkust.
- Spetsiaaljalatsi eemaldamise järel tohite astudes toetuda ka varvastele. Kogu edaspidise elu soovitame Teil kanda madala kontsaga kingi (kontsa kõrgus max 4 cm).
- Jooksmine on lubatud siis, kui kõndimine Teile enam valu ei tee.
- lsegi kuus kuud hiljem võib Teil pärast võimlemist tekkida labajala turse ja valu. Siis tuleb tõsta jalg üles ja asetada jalale külmakott.
- Varvaste valulikkust ja turset vähendab järjekindel võimlemine. Ühtlasi suurendab see varvaste liikuvust ja lihasjõudu.

Võimalikud tüsistused

Võimalikele tüsistustele pärast operatsiooni viitavad järgmised tunnused:

- valu oluline suurenemine
- turse
- varvaste naha punetus või sinakus
- kõrge palavik või väike, kuid pidev kehatemperatuuri tõus
- eritus operatsiooni haavast
- varba liikumisulatuse oluline vähenemine

Kui märkate enda juures mõnda mainitud tunnust, võtke kohe ühendust raviarstiga!

Järelkontroll

Järelkontroll toimub lda-Tallinna Keskhaigla polikliiniku ortopeediakabinetis.

Aja määrab kindlaks Teid opereerinud arst.

Infotelefonid

ITK polikliiniku ortopeediakabinet 620 7119

ITK ortopeediaosakond 620 7113 (sekretär), 620 7115 (arstid)

ITK üldinfo / registratuur 666 1900

Kui Teil pole võimalik määratud kuupäeval operatsioonile tulla, palume sellest kindlasti teatada telefonil **620 7113.**

ITK399

Käesoleva infomaterjali on kooskõlastanud kirurgiakliinik 01.01.2023.